

Kateřina Kloučková

Lexikální a sémantické pole slova cabeza/hlava ve španělštině a v češtině

(posudek oponenta bakalářské práce)

Téma, které si Kateřina Kloučková zvolila, nebývá u bakalářských prací obvyklé. Důvod je zřejmý: přestože používala metodu paralelních korpusů, jež se v bakalářském studiu vyučuje, obsahově má práce nejbliže k lexikologii a částečně k frazeologii, tedy k disciplínám, jež nejsou součástí nabídky bakalářského studia (podstatná je rovněž složka kognitivnělingvistická, jejíž výuka rovněž není povinná). Autorka si tak většinu teoretických poznatků musela nastudovat sama, což je jednak náročné, jednak trochu riskantní, protože jde o obtížné disciplíny a hrozí riziko nedostatečného pochopení. Vezmu-li v úvahu tyto skutečnosti, práce je velmi zdařilá: autorka se s úskalími tématu vyrovnala dobře.

Práce má tradiční strukturu, skládá se z teoretické a praktické části, přičemž ta praktická je výrazně delší než část teoretická. V té se autorka stručně, ale zdařile vypořádává s některými základními pojmy kognitivní lingvistiky a lexikologie (částečně též frazeologie). Její výklady vycházejí převážně z české a hispánské sekundární literatury a interpretace zdrojů sice nezachází do podrobností, ale je věcně správná. Rozsahem i významem nejdůležitější je část praktická. Autorka se zabývá vybranými slovy (derivovanými i složenými), která obsahují lexikální bázi *cabeza* (příp. *testa*), analyzuje je (vychází přitom ze slovníkových definic) a následně srovnává s českými protějšky (opět používá slovníky). Takto získané informace potom konfrontuje s daty z korpusové analýzy (využívá paralelní korpus InterCorp a srovnatelné webové korpusy Araneum Hispanicum Maius a Araneum Bohemicum Maius, v některých pasážích též jednojazyčný španělský korpus CORPES XXI). Její postup jí umožňuje popsat frekvenci i chování zkoumaných slov i jejich českých protějšků – zajímá ji přitom pochopitelně nejvíc to, jak je přítomno a interpretováno bázevé slovo *cabeza / hlava*. Závěrečná kapitola velmi přehledně a zajímavě shrnuje hlavní výsledky práce.

Při hodnocení práce nemám pochybností: vezmu-li v úvahu výše řečené, tj. že jde o bakalářskou práci na obtížné téma, mohu konstatovat, že text je velmi zdařilý. Zvláště bych chtěl ocenit dvě skutečnosti:

- 1) Výklad pojmů z kognitivní lingvistiky, lexikologie a frazeologie je vzhledem k okolnostem snad až překvapivě přesný a výstižný. Např. v oblasti lexikologie autorka dokázala identifikovat podstatné rysy zkoumaných témat a podat je sice stručně, ale adekvátně. Její definice tak není nutné korigovat ani tam, kde nejde o citace, v pasážích, kde dané pojmy sama komentuje. Nepovažuji to za samozřejmé. Oceňuji i to, že dobře chápe i některé rozdíly mezi koncepcemi (chápaní parasyntézy atd.).
- 2) Struktura materiálové části je rovněž vystavena velmi dobře, autorka přihlíží ke všem souvislostem, a i její komentáře dat jsou přesvědčivé. Jistě, nedochází k žádným převratným závěrům, její materiál jen potvrzuje intuitivní předpoklad, že přítomnost bázevého slova *hlava* bude častá i v českých ekvivalentech, ale na

bakalářské úrovni není schopnost věcně správně a přitom samostatně komentovat jazykový materiál samozřejmá.

V práci tak nenacházím sporná v koncepční, obecné rovině ani v detailech.

Poznámky a náměty k obhajobě:

- Jak autorka chápe Čermákovo rozlišení mezi frazémem a idiomem (s. 11)?
- Najdeme ve španělštině zbytky nominální flexe (s. 12)?
- Jak definují koncepce, které rozlišují mezi infixem a interfixem, rozdíl mezi nimi (s. 15)?
- Mnohé autorčiny přehledy českých protějšků krásně ilustrují pestrost významů zkoumaných španělských slov i důležitost typu korpusu, na kterém je zkoumáme (srov. např. slovo *hlavičkovat*, *hlavička* ve fotbale).

Z formálního hlediska je práce připravena velmi pečlivě.

Celkově soudím, že jde velmi zdařilou bakalářskou práci, doporučuji ji k obhajobě a předběžně ji hodnotím známkou *výborně*.

V Praze dne 2. 6. 2023

prof. PhDr. Petr Čermák, Ph.D.